

Ikke en helt nødvendig prosess likevel?

Ole Jacob Madsen

professor i kultur- og samfunnspsykologi, Psykologisk institutt, UiO

Psykologforeningens president Håkon Kongsrud Skard redegjorde nylig for omstruktureringen av tidsskriftet og kaller det «en nødvendig prosess». Spørsmålet jeg tror mange med meg stiller, er om dette dramatiske grepet strengt tatt er så nødvendig.

Skard viser til den nye formålsparagrafen og «nødvendige tiltak for å reetablere Psykologtidsskriftet som et indekserbart vitenskapelig tidsskriftet». I tillegg forteller han at i høst «informerte American Psychological Association (APA) sjefredaktøren om hittil ukjente betingelser for indeksering, i form av at det redaksjonelle innholdet måtte ha en større vektning av fagstoff og mindre ren journalistikk.» Det foreløpige resultatet av omstruktureringen er at to av tre journalister i tidsskriftet nå går og venter på oppsigelse.

Ikke et ord om indeksering

I den nye formålsparagrafen Skard hele tiden viser til står følgende om tidsskriftets vitenskapelighet:

«Psykologtidsskriftets innhold skal reflektere Psykologforeningens til enhver tid gjeldende formålsparagraf. Dette skjer gjennom blant annet vitenskapelige artikler, fagformidling, journalistikk, debatt, fagkritikk og kommentarstoff. Psykologtidsskriftet er et fagtidsskrift. De fagfellevurderte vitenskapelige artiklene skal utgjøre ryggraden i Psykologtidsskriftet.»

....gjør man et søk på Psykologtidsskriftet der, vil man se at det har vært registrert som vitenskapelig på Nivå 1 helt siden man startet opp dette registeret.

Standardkriteriet i Norge på om en utgivelseskanal kan regnes for å være vitenskapelig eller ei, er Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse sitt søkbare register over vitenskapelige publiseringskanaler. Registeret ble tidligere forvaltet av NSD, og gjør man et søk på Psykologtidsskriftet der, vil man se at det har vært registrert som vitenskapelig på Nivå 1 helt siden man startet opp dette registeret. Ergo har tidsskriftet hele veien oppfylt NSDs krav om å ha en vitenskapelig redaksjon, være fagfellevurdert, ha en nasjonal eller internasjonal forfatterkrets og ha godkjent ISSN.

Indeksering er ikke nevnt med et ord i den nye formålsparagrafen, og er en utvidelse fra den. Indeksering innebærer om et tidsskrift tilfredsstiller inklusjonskriteriene til ulike søkedatabaser som forskere og andre brukere søker etter forskningslitteratur i. Det finnes mange slike fagdatabaser for psykologi som PsycINFO, Google Scholar, MEDLINE, Scopus, PubPsych og Web of Science.

Mer attraktivt med internasjonal publisering

Naturligvis vil det være fint om Tidsskrift for Norsk psykologforening er synlig i flest mulig av disse søkemotorene. Men hvor mye vinner man egentlig på det når alt kommer til alt? Ens engelske abstrakt på vitenskapelige artikler i Psykologtidsskriftet vil kunne komme opp for andre forskere rundt

om i verden, men de færreste av disse leser jo norsk som selve artikkelen er skrevet på. Men ikke usannsynlig har sjefredaktøren en langsiktig strategi for å tillate artikler på engelsk, og kanskje til og med ha det som et krav etter hvert. Det ville nok ha gjort det noe mer attraktivt å publisere der, men neppe veldig mye mer attraktivt. Tidsskriftet vil fortsatt være basert i lille Norge, mens forskningen for lengst er blitt internasjonal, og alle incentiver i forskningssystemet vårt tilsier at unge, ambisiøse forskere vil fortsette å sikte seg inn på internasjonale tidsskrifter i sine respektive felt med høyest mulig impact factor, som når bredest ut og virker mest meritterende.

Indeksering er ikke nevnt med et ord i den nye formålsparagrafen

Også kommer jo spørsmålet hvilken pris disse endringene har. Skal Psykologforeningen simpelthen bare lydig bukke til den amerikanske psykologforeningens særkrav for å være potensielt synlig i PsycINFO? Til prisen av at to journalister i tidsskriftet mister jobbene sine? Og at den kritiske journalistikken i bladet blir vesentlig redusert for leseren? Et tidsskrift som attpåtil i 2020 ble kåret til Årets tidsskrift av Norsk tidsskriftforening for å ha gått «uredd inn i den pågående politiske debatten, og har redaksjonelt mot og evnen til å si noe viktig».

Det ubehagelige spørsmålet denne påståtte nødvendige omstruktureringen i bunn og grunn reiser, er jo om tidsskriftet til slutt ble litt for modig, uredd og uavhengig for eierens smak.